

FORSKNINGSRESUMÉ | NR. 6 | 2020

Mænd, memes og konspirationsteorier fylder i højreekstreme digitale fællesskaber

Hvordan bruger højreekstremistiske grupper og individer de digitale højreekstremistiske platforme? Hvordan kommer højreekstremistiske ideologier, konspirationsteorier og fjendebilleder til udtryk i onlinefællesskaber? Det undersøger en ny svensk rapport "Digitalt slagfält En studie av radikalnationalistiska digitala miljöer", som bl.a. peger på, at brugere i de digitale miljøer opfordrer til terror og hylder dem, som begår terrorangreb.¹

Forfatter

Nationalt Center for Forebyggelse af Ekstremisme.

Dette forskningsresumé er målrettet både undervisere i grundskolen og i ungdomsuddannelserne i fx historie, samfundsfag og dansk og fagprofessionelle, der arbejder med forebyggelse af ekstremisme i kommunerne.

Rapporten kort fortalt

Rapporten undersøger de fire digitale højreekstremistiske miljøer: Stormfront, The Daily Stormer, Vanguard News Network Forum og Gab.² I de fire miljøer er den interne jargon inspireret af den nuværende internetkultur og højreekstremistiske ideologier. Der flourer eksempelvis dehumaniserende sprogbrug, konspirationsteorier og hadefulde budskaber om etniske minoriteter, politiske modstandere og

LGBT-personer. Brugerne i de højreekstremistiske miljøer beskriver etniske minoriteter og politiske modstandere med negative og konspiratoriske karaktertræk, der gør dem til mål for vold. *Parasitter, barbarer, rovdyr, raceforrædere og undermennesker* er blandt de mest benyttede beskrivelser.

Inspirationen fra den nuværende internetkultur kan ses i den interne jargon, da den ofte består af ironi, tvetydighed og insinuationer, som skaber usikkerhed om, i hvor høj grad man mener, hvad man siger. På den måde fraskrives ethvert individuelt ansvar og kritik. Det betyder også, at censur bliver undgået, og at det medfører, at udenforstående ikke forstår eller kan modsvare budskaberne. Brugerne i de digitale højreekstremistiske miljøer skriver om et terrorangreb på ironisk og indforstået måde. De andre brugere ved at der er tale om ironi, mens for andre, som ikke er en del af miljøerne, kan beskrivelserne fremstå uklare. Eksempelvis benytter brugerne citationstegn om "gerningsmanden" eller "terrorangrebet" til at fjerne legitimiteten i ordene og i den sammenhæng, som de bliver anvendt i. De viser med andre ord, at de ikke anerkender, at der er tale om et terrorangreb.

Tonen i miljøerne er aggressiv og hadsk, hvor politiske modstandere fx bliver beskrevet som *lefttards*, der henviser til venstreorienterede som værende retarderede. Rapportens forfattere peger på, at tonen har spillet en vigtig rolle for flere af gerningsmændene, som har planlagt eller udført angreb mod minoritetsgrupper den seneste tid. Der er også en stigende tendens til, at gerningsmænd udtrykker deres intentioner, lader sig inspirere og henviser til hinanden. Eksempelvis refererede gerningsmanden bag terrorangrebet i Christchurch i 2019 til Anders

Breiviks manifest. I kølvandet på terrorangreb hylder og glorificerer brugerne i miljøerne gerningsmændene som helte og opfordrer til, at andre også griber til handling. Gerningsmanden bag terrorangrebet i Christchurch bliver fx omtalt som *Sankt Tarrant*.

Fjendebilleder

Der er særligt tre fjendebilleder, som ses på de højreekstremistiske digitale fællesskaber:

- Eliten
- Jøder
- Etniske minoriteter

Et fællestegn for de tre kategorier er, at jøder ofte anskues som hovedfjenden, der fra skyggerne trækker i trådene og styrer verden. Fjendebillederne ses i det skrevne sprog i kommentarspor og diskussionsfora og gennem symboler, billeder, videoer og såkaldte *memes*, fx bliver trippel-parenteser brugt til at angive personer eller organisationer som værende jødiske eller styret af jøder: fx *((mainstream media))* eller *((government))*, hvorefter de risikerer at blive udsat for chikane. Trippel-parenteserne er med andre ord en markør, som bliver brugt til at flette grupper og organisationer ind i konspirationsteorier og gøre dem til "legitime" mål at angribe.

Det er også et gennemgående træk, at fjendebillederne bygger på en forestilling om konflikter mellem grupper – *os mod dem*. Det kommer fx til udtryk ved en nedværdigende og aggressiv attitude mod andre etniske grupper. Konspirationsteorier bliver også brugt til at gøre etniske minoriteter og andre politiske modstandere til syndebukke for en uønsket samfundsudvikling. Et eksempel på det er konspirationsteorien *The Great Replacement*,

"Tonen i miljøerne er aggressiv og hadsk, hvor politiske modstandere fx bliver beskrevet som lefttards, der henviser til venstreorienterede som værende retarderede. Rapportens forfattere peger på, at tonen har spillet en vigtig rolle for flere af gerningsmændene, som har planlagt eller udført angreb mod minoritetsgrupper den seneste tid."

som er forestillingen om en muslimsk invasion af Vesten. De, som ikke betragtes som *hvide*, bliver reduceret til stereotyper, der har onde hensigter om at skade det samfund, som højreekstremisterne ønsker at skabe. Det er med til at dehumanisere. Det betyder, at etniske minoriteter og politiske modstandere ikke tilskrives samme menneskelig værdi som *hvide højreekstremister*. Dehumanisering medfører, at de etniske minoriteter og politiske modstandere bliver gjort til "legitime" mål for vold og terrorangreb.

Forestillingen om *eliten* er også en del af fjendebilledet. Eliten bliver defineret forskelligt, men består ofte af politikere, journalister, kulturmarxister, jøder og magthavere. De bliver som de etniske minoriteter og jøder også holdt ansvarlige for en uønsket samfundsudvikling.

Betydningen af memes

Symboler og billeder er ligesom det skrevne ord meningsbærende, men meningen er svær at forstå og konkretisere, når den beror på en intern jargon af ironi og tvetydigheder. Derudover kan billeder og symboler medføre en større gennemslagskraft for budskabet, fordi umiddelbarheden gør billederne og symbolerne lettere at huske end tekst.

Memes er en af de mest populære måder at kommunikere på i de digitale højreekstremistiske miljøer. Det er ofte billeder med et ansigtsudtryk og en tekst. Memes fremstår for det meste humoristiske på en indforstået måde og er målrettet medlemmerne og konteksten i de højreekstremistiske digitale miljøer. I memes med politiske budskaber kan der tit opstå tvivl og misforståelser om, hvor alvorligt man skal tolke dem. Der kan med andre ord gemme sig et alvorligt budskab flettet ind i en legende og sjov tone. Det er altså ens forudindtagede værdier, som kan spille ind på, hvordan man fortolker et memes budskab. *Ok-tegnet*, *den glade købmand* og *grydefrisuren* er eksempler på, hvordan en prank online bliver til et etableret højreekstremistisk symbol, hvordan gamle antisemitiske billeder fortsat benyttes, og hvordan højreekstremistiske masse mordere hyldes som helte:

Ok-tegnet

Ok-tegnet opstod på 4chan i 2016 som en del af en disinformations – og trolling-kampagne, der skulle skabe forvirring om, hvorvidt tegnet symboliserede *white supremacy*.³ Disinformation er manipuleret information, som har til formål at skabe forvirring eller en alternativ fortælling. Trolling går ud på at fordreje en debat til en voldsom diskussion gennem provokationer.

I 2019 blev ok-tegnet inddraget i det højreekstremistiske symbolapparat, da gerningsmanden fra Christchurch-angrebet i New Zealand, Brenton Tarrant, lavede ok-tegnet under sin retssag.

Den glade købmand

Den glade købmand er det meste udbredte antisemitiske meme og en etableret del af symbol- og billedkommunikationen på 4chan, Gab og Reddit. Memet fremstiller jøder i lighed med det nazistiske Tysklands antisemitiske propaganda.

Grydehår

Grydehårs-memet er en reference til Dylann Roof, som i 2015 skød og dræbte ni personer under en gudstjeneste i USA med det erklærede formål at starte en racekrig. Memet er et udtryk for den glorificering og kult, der typisk opstår omkring gerningsmanden bag et højreekstremt terrorangreb. Her er der tale om en subkulturel reference til Roofs grydehår, ligesom man i flere af de undersøgte digitale miljøer opfordrer til at man "do a Dylann Roof".

Konspirationsteorier

Rapporten peger på, at de tre mest udbredte konspirationsteorier i de fire digitale fællesskaber er *The New World Order*, *Den Store Befolkningsudskiftning* og *Holocaustsbenægtelse*.⁴ The New World Order går ud på, at en hemmelig elitær sammensværgelse forsøger at erstatte nationalstaterne med én global stat, som er styret af frontorganisationer som NATO, FN, WHO og verdensbanken.

Den Store Befolkningsudskiftning er en forestilling om, at den vestlige befolkning er ved at blive udskiftet med en muslimsk befolkning, og at det er jøderne, som står bag.

Holocaustbenægtelse har ændret karakter i digitale højreekstremistiske fællesskaber. Den ældre generation af holocaustbenægttere kredede om pseudovidenskab. De udgav manipulerede "forskningsartikler" i ikke-videnskabelige og højreekstremistiske tidskrifter for at "bevise", at holocaust aldrig fandt sted. Den nye genera-

tion er derimod mere optaget af at fremstille holocaust som et "påfund" på en sjov og ironisk måde. Dette kommer eksempelvis til udtryk ved brug af ord som: "survivor", alledet holocaust og holohoax.

Kort om de fire platforme

Stormfront

Stormfront er et nazistisk debatforum, som indeholder podcasts, blogs og chatfunktioner. Der er også et subforum for Skandinavien og Baltikum, som blandt andet handler om aktuelle hændelser, Den Nordiske Modstandsbevægelses aktiviteter og den skandinaviske kamp mod multikulturalisme. I 2019 blev der publiceret 30.000 indlæg, hvilket var en fordobling fra 2018. I 2019 var der ca. 1.000 unikke brugere, som deltog månedligt i diskussionerne. Stormfront bliver hovedsageligt brugt af mænd i alderen 35-49 år.

The Daily Stormer

The Daily Stormer er en amerikansk white supremacy og antisemitisk nyhedsside, hvor brugerne kommenterer og uploader indhold anonymt. Indholdet er primært racistiske og antisemitiske film og billeder med tilhørende kommentarer. Konspirationsteorier fylder mere sammenlignet med de tre andre digitale miljøer. Der er over 37.000 daglige besøg, og brugerne er hovedsageligt mænd i alderen 34-49 år. Der er også brugere i alderen 18-24 år.

Vanguard News Network Forum (VNN)

VNN er primært antisemitisk og indeholder opfordringer til drab på jøder, ligesom brugerne i diskussionstrådene deler billeder og navne på jødiske studerende, der er tilknyttet amerikanske universiteter. VNN har ca. 700 besøgende om dagen, hvoraf størstedelen er mænd i alderen 34-49 år. En andel brugere er i alderen 50-64 år, hvilket skal ses i lyset af, at VNN har eksisteret i lang tid og målretter sit indhold efter et ældre publikum.

Gab

Gab er et socialt netværk, som fungerer som et uzensureret alternativ til Twitter. Der er større fokus på anti-elitært indhold sammenlignet med de andre sider. Gab bruges bl.a af kendte højreekstremistiske personer og grupper, herunder Generation Identitaire og Patriot

Front. Gab har en million registrerede brugere og 170.000 skribenter, hvoraf flertallet er mænd i alderen 25-34 år.

Bag om rapportens metode

Rapportens resultater er baseret på forskellige former for tekstanalyse såsom maskinlæring, der har indsamlet data i de fire digitale miljøer, kvantificeret og kategoriseret ligheder i kommunikation. Platformen Reddit har fungeret som baseline til at sammenligne mængden af sprog, som er hadfuldt, voldsforherligende og baseret på højreekstremistiske ideologier på de fire digitale miljøer. Årsagen til at rapporten sammenligner de fire miljøer med Reddit er, at højreekstremistisk indhold og opfordringer til vold også flourer i digitale miljøer, der har minimal censur, eller som søger at opretholde en ubegrænset grad af ytringsfrihed som for eksempel Reddit, 4chan og 8Chan.⁵

Vil du læse mere?

Da det nærværende forskningsresumé til dels omhandler propaganda og konspirationsteorier, kan det være en fordel også at læse videnspublikationerne: *Propaganda i en ekstremistisk sammenhæng*, og *Kort fortalt*-opsamlingen af artiklen samt forskningsresuméet *Konspirations-teorier - Den ultimative sandhed som forklarer alt, og hvordan alting hænger sammen*. De beskriver mere detaljeret, hvordan både propaganda og konspirationsteorier er bygget op omkring elementer af fakta og sandhed, som bliver flettet ind i egentlig (bevidst manipuleret) disinformation samt hvordan at de psykologiske mekanismer, som bliver benyttet i konstruktionen af propaganda, fungerer.

Noter

1. Rapportens forfattere: Lisa Kaati, Katie Cohen, Nazar Akrami, Amendra Shrestha, Johan Fernquist, Björn Pelzer, Frej Welander og Tim Isbister. Rapporten er udgivet af det Svenske Total Forsvar .

2. Rapporten undersøger også det racistiske fora "Niggermania", men resultaterne er undladt i dette forskningsresumé.

3. 4chan er en medieplatform, hvor brugere anonymt kan uploade billeder og tekster. Der er meget lidt kontrol med hvad der bliver delt og postet, og derved bruges platformene ofte til at dele grovkernet og politisk ukorrekt indhold i såkaldte ekkokamre for ligesindede. Her deles der racistisk, anti-semitisk, kvindenedladende jokes og memes (satiriske billeder på nettet).

4. Læs evt. forskningsresumé nr. 5 Konspirationsteorier- Den ultimative sandhed som forklarer alt, og hvordan alting hænger sammen, for mere viden om konspirationsteorier.

5. Reddit er et socialt netværk med 500 millioner månedlige besøgende. Reddit har ikke noget fokus, men er åbent for alle typer af diskussion. Siden 2008 har brugere kunne starte 'Subreddits', hvor specifikke emner kan diskuteres. Reddits indhold bliver modereret, hvilket betyder, at de mest hadefulde, voldelige eller krænkende indslag fjernes. På sociale netværker som 4chan og 8chan er sidernes anonyme brugere blevet beskyldt for at sprede hadfulde budskaber og opfordringer til vold, f.eks i forbindelse med masseskyderiet i Christchurch, New Zealand.

Litteratur

Kaati, L., Cohen, K., Akrami, N., Shrestha, A., Fernquist, J., Pelzer, B., Welander, F. & Isbister, T. (2019). *Digitalt slagfält. En studie av radikalnationalistiska digitala miljöer.* Totalförsvarets forskningsinstitut.

Nationalt Center for Forebyggelse af Ekstremisme

© 2020 Nationalt Center for Forebyggelse af Ekstremisme

Tlf. 72 14 27 00
E-mail: ekstremisme@siri.dk
www.stopekstremisme.dk

Maj 2020

Alle rettigheder tilhører Nationalt Center for Forebyggelse af Ekstremisme.

Udgivelsen kan frit hentes på www.stopekstremisme.dk

Nationalt Center for Forebyggelse af Ekstremismes udgivelser kan frit citeres med tydelig kildeangivelse.